

Värden hjälpte dem att skiljas

När Eva och Jake Palm skulle skiljas fick de hjälp av sin hyresvärd. Jake kunde flytta till en trea ett stenkast bort medan Eva bodde kvar. Det gjorde skilsmässan lättare.

Text: Katarina Bjärvall   Foto: Daniel Roos

Det var i november 2005 som Eva och Jake Palm i Aspudden strax söder om Stockholm bestämde sig för att skiljas. Efter 23 år tillsammans och 16 års äktenskap var det slut, om det var de överens. Men hur skulle de lösa boendet för sig och de två sönerna David och Charlie, då 19 och 15 år?

Både Eva och Jake ville bo kvar i Aspudden. Stadsdelen är klassisk arbetarmark, med L M Ericssons telefonfabrik och Nobel sprängmedelsindustri inpå knuten. Yngre höginkomsttagare lockas numera av de vackra gamla husen, från förra sekelskiftet fram till 40-talet, liksom av gångavståndet in till Södermalm. Bostadsrätterna blir allt fler, men Eva och Jake tillhör det gamla gardet.

Hon har bott i Aspudden sedan hon var tre år, han har levt hela sitt vuxna liv här. Tillsammans har de bott i fyra olika hyresrätter, från en etta till en fyra, i området. Vid tiden för skilsmässan hade deras söner alla kompisar här. Hellre byta mot två små lägenheter än att flytta härifrån.

De började med lappar i affärerna och annonser på internet, men fick inget vettigt napp. Då gick Jake in på hyresvärdens Familjebostäders hemsida och fick syn på rubriken Separationskön. Och den löste boendeproblemet.

- Det gick bara så, säger Jake och knäpper med fingrarna.

Han sitter i den stora grå soffan i lägenheten han fick i punkthuset i rött tegel på Sigurd Rings gata. Först blev han erbjuden en tvåa från separationskön men den gick till någon

annan. Sedan skulle han titta på en etta men det var ju egentligen för litet. Då dök den här trean upp och blev hans. I mars 2006 flyttade han in.

- Det kändes skitbra. Jag målade om allt, skaffade en luftkuddefåtölj från Ikea och satte mig i den och njöt. Att få bygga upp ett helt nytt liv...

Han pekar på gardinen som täcker det stora vardagsrumsfönstret och även draperar väggen intill.

- Nästa plan är att ha en platt-tv där bakom.

I ett ärtgrönt hus på Torsten Alms gata, bara något hundratal meter bort, sitter exfrun Eva kvar i parets gamla fyra. I soffan - snarlikt Jakes fast mörkbrun - vilar den stora svarta blandrasen Billie hakan i hennes knä och nedanför balkongen reser sig en enorm ek som snart kommer att knoppas.

- Det är ropavstånd både till parken, fotbollsplan och skridskoplan, säger hon och minns att det var praktiskt när killarna var små.

Trots att det gått tre år är Eva fortfarande lättad över hur smidigt separationen gick.

- Att separera innebär en massa problem, bland annat boendet. Det problemet slapp vi. Och slipper man det är det mycket annat som löser sig själv.

För barnen var skilsmässan inte särskilt svår, det är Eva och Jake överens om. I början saxade pojkarna mellan föräldrarna, men numera har David flyttat hemifrån och Charlie bor mest hos Eva.

Med sin separationskö har Familjebostäder servat sina egna hyresgäster. Ett krav för att få en lägenhet från kön har varit att man har bott tillsammans och varit folkbokförda på samma adress under minst tre år. Man har också varit tvungen att bevisa att man skulle separera, till exempel genom att dokumentera bodelning. Men nu planerar Familjebostäder att lägga ned separationskön eftersom den innebär för mycket

kontroll av hyresgästerna, säger bolagets pressansvariga Mia Wester Carlsson

Svenska Bostäder har en liknande kö och den finns kvar. Stockholmshem till exempel har däremot inget i samma stil.

Eva Palm tycker egentligen inte att det är bostadsbolagens ansvar att lösa människors personliga problem. Inte heller är det kommunens eller bostadsförmedlingens, säger hon.

- Det måste kanske vara folks eget ansvar.

Hon funderar över vad hon och Jake hade gjort om de inte hade fått hjälp av Familjebostäder.

- Vi hade väl försökt hitta en lägenhet i andra hand. Och det går ju också att köpa en lägenhet svart i Aspudden, bara man tar reda på vem man ska fråga. Man sänker ribban vartefter tiden går. Man får behov som är större än moralen.

Eva känner flera par som håller ihop bara på grund av bostadsproblemen i Stockholm.

- De mår dåligt. Och barnen... hur de mår beror ju på om föräldrarna bråkar. Men även om föräldrarna håller sams så mår barnen inte bra i ett dött hem.

Eva tycker att familjer med småbarn eller skolbarn borde ha förtur till lägenheter i samband med separationer.

- Det är små barn som tar mest skada av en skilsmässa. Det blir för mycket för dem med först själva skilsmässan och att sedan tvingas flytta från området och byta skola.

I Evas hall finns en hel vägg med foton på barnen. På den största bilden, i mitten, sitter David, kanske tre år, klädd i sjömansblus. Precis samma bild sitter mitt på hallväggen hemma hos Jake.

Eva Palm

Ålder: 50

Yrke: Fritidsledare

Familj: söner David, 22, och Charlie, 18

Bor: fyra, 86 kvm, 6 200 kr/mån

Jake Palm

Ålder: 47

Yrke: Lagerarbetare

Familj: sönerna David, 22, och Charlie, 18

Bor: trea, 70 kvm, 5 300 kr/mån

"Man ska vara så vuxen man kan"

Att lösa boendet vid en separation kan vara svårt, särskilt om man har barn. Ofta måste båda föräldrarna flytta till mindre. Undvik att gå under av skuldkänslor, säger familjerådgivaren Laila Cullin.

Bostadsproblemen är större i storstäder än på landsbygden. Den som separerar eller skiljer sig i ett mindre samhälle kan ofta få en ny hyreslägenhet snabbt. Alternativet, att köpa en bostad, kan också vara ekonomiskt möjligt.

I städer som Stockholm, Göteborg och Malmö är läget tuffare. Många försöker byta en hyresrätt mot två. Den som har varit förutseende har ställt sig i bostadskö. Annars kan man kontakta privata hyresvärdar och hoppas på napp där, säger Laila Cullin, familjerådgivare i Stockholms stad. Men ibland måste det till ännu mer kreativa lösningar, som att den ena parten flyttar hem till en kompis eller till en sommarstuga.

- Det finns lika många lösningar som det finns par.

För den som har barn är läget särskilt svårt. I väntan på en lösning låter många föräldrar barnen bo kvar i lägenheten medan de själva turas om att bo där. Det bör inte pågå i mycket mer än ett år för då kan barnens hopp om att föräldrarna ska återförenas växa sig så starkt att det blir ett problem, säger Laila Cullin.

Laila Cullin har fler råd, baserade på många års yrkeserfarenhet:

- Undvik att fråga barnen hur de vill ha det - det blir ett för stort ansvar för dem. Lägg istället fram konkreta förslag och var lyhörd för barnens reaktioner.
- Ta inte med barnen på för många bostadsvisningar. Särskilt små barn kan bli oroad av att hoppas på nya lägenheter varje helg.

- Var inte fixerad vid att båda föräldrarna måste få likvärdiga hem när det gäller storlek, standard och läge. Många föräldrar har inte ekonomiska möjligheter att välja bostad. Om det finns en lösning får de ta den.

- Då måste man som förälder konfrontera barnen med att det här är vad som gäller. Man ska vara så vuxen man kan. Det ger barnen trygghet att mamma och pappa tar det ansvaret.

Det är viktigt att inte dränka sig i skuld känslor för att barnen kanske måste dela rum.

- De flesta föräldrar underskattar sina barns kärlek och tror att den är kopplad till boende och materiell standard.

Samtidigt ska man inte släta över den oro och besvikelse som barn kan känna.

- Man kan inte låtsas att ingenting ändras när man flyttar till mindre. Barn måste ha rätt att bli arga, annars visar man barnen att det här är så jobbigt att det inte får finnas.

Livet blir annorlunda än både föräldrar och barn tänkt sig. Men på sikt blir det kanske inte sämre.

- Vi människor har oftast en potential att klättra upp och komma vidare, säger Laila Cullin.